

TEAMFØLELSE: Rita Nilsen-Nygaard i Bodø leder ett av landets 22 MST-team. – Metoden virker, sier hun.

Ikke helt som TV

BODØ (VG) MST skiller seg fra «Supernanny» på TV spesielt på ett viktig punkt:

MST-terapeutene instruerer aldri foreldrene mens barna hører på. – Det vil frata foreldrene autoritet. Vi arbeider for å gi dem autoritet, sier MST-leder Rita Nilsen-Nygaard.

MST er psykologi og praktiske knep. Her er noen elementer i forenklet versjon:

- Finn de konkrete problemene, og hva som lager dem.
  - Finn ungdommens og foreldrenes sterke sider. Bygg på dem. Bare ved å bedre forholdet mellom ungdom og foreldre oppnås varige endringer.
  - Få foreldrene til å opptre likt. Jobb også med parforhold.
  - Lær foreldrene å gi ros. Noen familier har slitt så lenge at de har glemt rosen. Ros er den beste medisin.
  - Lag nettverk med familie, naboer og venner som forplikter seg til å stille opp for å ringe og lete ved rømming og andre hendelser.
  - Lag en kontrakt som sier hva ungdommen skal gjøre og hva som ikke er lov.
  - Lag en kontrakt som sier hva slags belønning og straff som blir brukt – og nøyaktig for hva. «Straff» i MST er alltid en konsekvens som er varslet, for eksempel å miste retten til PC en dag.
  - Følg kontraktene slavisk.
- Kontraktene skal gi kontroll ut av kaos, og danne grunnlag for samarbeid og samhold i familien. Samarbeid mellom foreldre og ungdom er avgjørende for å lykkes. MST-teamene gjør alt for å unngå at foreldre tyr til fysisk makt. Det er ødeleggende, sier Rita Nilsen-Nygaard.

Dette er MST

- MST står for Multisystemisk terapi.
- Metoden kommer fra USA og ble første gang tatt i bruk i Norge i 1999.
- 4000 norske familier har fått hjelp siden den gang. 460 nye familier kom til i 2008.
- Behandlingen varer i tre til fem måneder. Hovedgruppen er ungdom i alderen 12-18 år med store atferdsvansker.
- Det finnes 22 MST-team fordelt på fem regioner. De er en del av det statlige barnevernet (Bufetat).
- Metoden krever intens oppfølging og evaluering. Både familier og ledere vurderer terapeutene tett.
- Resultater måles kontinuerlig. De vurderes som gode:
  - 83 prosent av ungdommene bor fortsatt hjemme 18 måneder etter avsluttet behandling.
  - 80 prosent møter opp på skole/jobb.
  - 92 prosent begår ikke lovbrudd.
  - 86 prosent misbraker ikke rusmidler.

Hun lærer deg å ta PROBLE

EN HJELPENDE HÅND: Kontrakter, belønning og straff i form av tap av goder skal få «Sara» (16) til å høre etter foreldrene. MST-terapeut Hege

Av HANS KRINGSTAD og ØYVIND NORDAHL NÆSS (foto)

BODØ (VG) Hege Karlsen (37) er virkelighetens «Supernanny». Hun gir foreldre kontrollen tilbake over barn som skulker skolen, slår, stjeler, ruser seg og stikker av.

Dette er det moderne barnevernet. Det fins nå 75 MST-terapeuter som Hege på landsbasis.

De rykker inn i familier der ungdom

med store atferdsvansker overtar styringen. På kort sikt skal veilederne skape fred i familiære krigssoner – gjenopprette ro, orden, folkeskikk og respekt.

Det egentlige målet er å hindre ødelagte liv: Foreldrene står ofte på randen av mentale sammenbrudd. Ungdommene har startet en ferd mot rus og kriminalitet.

For mange av disse unge er metoden MST siste sjans til å slippe plassering på institusjon. «Sara» (16) er en av ca. 200 ungdommer som får hjelp akkurat nå.

– Det verste med MST er at jeg alltid må komme rett hjem etter skolen. Det beste er at jeg har fått mer penger, sier 16-åringen, som sliter med ADHD.

Akkurat denne dagen kom hun ikke hjem som avtalt. Det betyr en kveld uten TV og PC, noe som fører til minuspoeng.

Alt står i familiekontrakten. Den er klinkende klar. Dermed er ethvert forsøk på krangel nytteløst.

Tilbake til start

I kortform er dette hva MST handler om: Tydelige avtaler, belønning og straff.

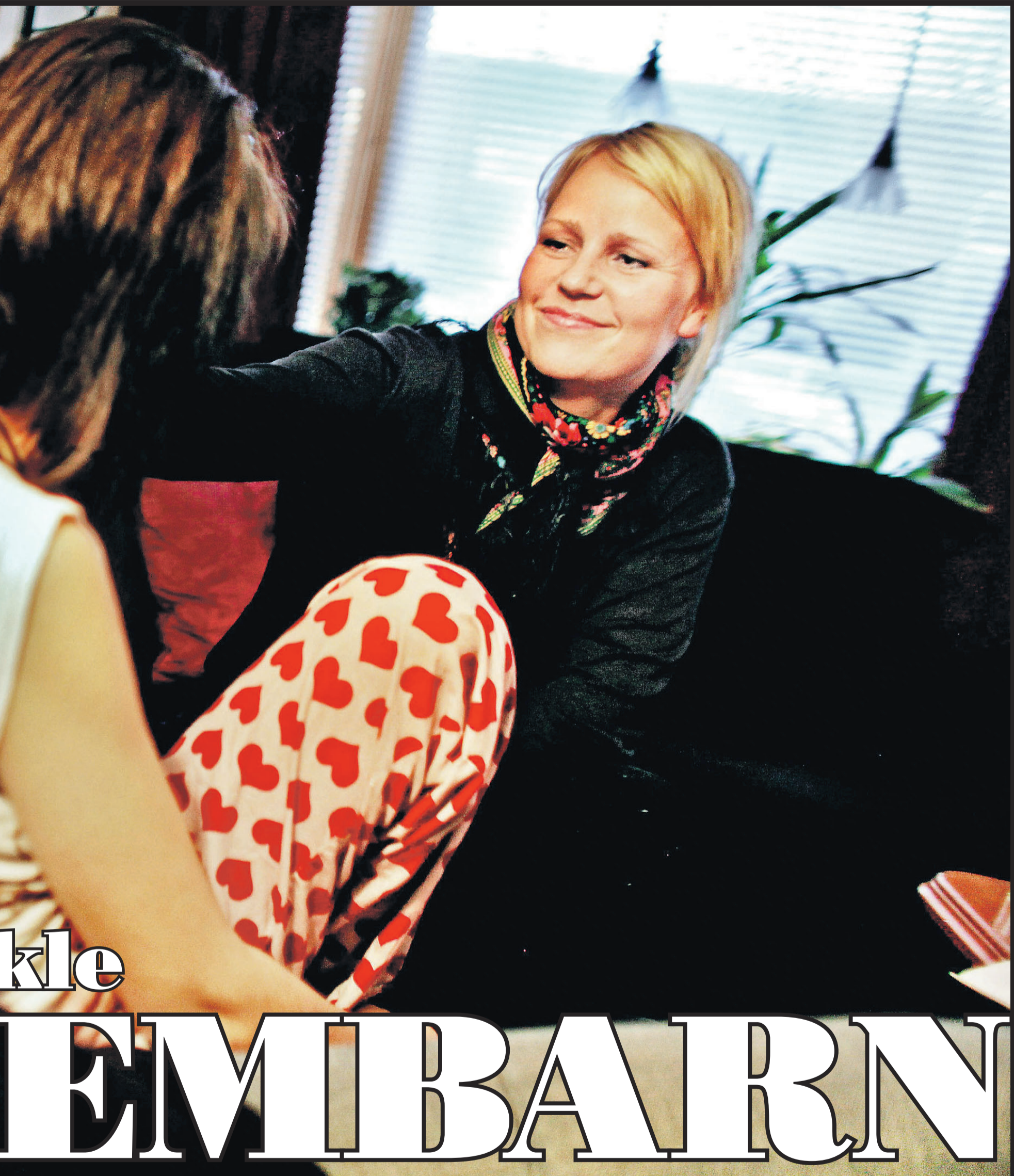
– Vi er på en måte back to basics. Det er en veldig konkret metode, og den virker, sier assisterende fagdirektør Tori Mauseth ved Atferdssentret.

Moren (44) til «Sara» hadde nesten gitt opp.

– Vi følte at vi prøvde alt. Vi plukket opp tips fra alle Nanny-programmer på TV uten at det hjalp. Jenta var på full fart mot skråplanet, sier hun.

I likhet med mange andre hadde familien aldri hørt om MST. Hege Karlsen fikk innpass i huset. En detaljert familiekontrakt så dagens lys. En respektkontrakt med forbud mot konkrete skjellsord kom opp på kjøleskapdøren. Å kalle mamma

Hege er virkelighe

kle

FEMMIBARN

Hege Karlsen veileder familien for å unngå at datteren deres havner på barnevernsinstitusjon. Karlsen er en av 75 MST-terapeuter.

«hore» eller «bitch» betyr tap av goder.
 – Jeg var skeptisk til å betale fem kroner for at hun skulle stå opp om morgenen. Men det virket. Etter hvert sto hun opp uten belønning. Det er tøft arbeid å følge programmet. Men det hjelper. Uten MST hadde datteren min bodd på institusjon i dag, fastslår moren.
Og dette er barnevernets store tanke-kors: Studier viser at institusjon ikke virker. Tvert imot blir mange enda verre når ungdom med atferdsvansker sam-

les i grupper. Trøbbel smitter. Likevel bor fortsatt ca. 1300 norske ungdommer til en hver tid på institusjon.

MST har derimot bra resultater. Men her er det ledig kapasitet.
 – Det skyldes trolig at barnevernet tenker for tradisjonelt, mener Mauseth ved Atferdssentret.

Leder Rita Nilsen-Nygaard ved MST-teamet i Bodø er enig:

– Terskelen min er flyttet milevis i forhold til hvem vi kan hjelpe utenfor institusjon. Foreldre og ungdom greier det utroligste når de får systematisk hjelp. Jeg har selv

arbeidet på institusjon i mange år. Noen vil trenge slik plassering, men alle bør få prøve MST først.

Som et mirakel

Nilsen-Nygaard har besøk på kontoret av familie nummer 163 som fikk MST-hjelp av teamet hennes. Disse foreldrene var så begeistret at de i vinter fortalte barneminister Anniken Huitfeldt om et mirakel i hjemmet.

– Jeg følte at enten måtte ungen bort, eller så måtte jeg legges inn i psykiatrien. Det skjedde en forvandling,

TV-NANNY: Pedagog Jo Frost er et kjent syn på norske skjjermer. Foto: TV2

og det gikk utrolig fort, sier moren (47).

Og det må gå fort. MST-teamene jobber i bare inntil fem måneder med hver familie. Da er innsatsen til gjengjeld intens.

– Vi er tilgjengelige døgnet rundt. Likevel har jeg en følelse av å gå på vannet. For første gang opplever jeg virkelig at det er mulig å gjøre en forskjell for noen. Foreldre får selvtilliten tilbake. Ungdom faller til ro og får det bra. Familiene klarer seg selv etter hvert, sier MST-terapeut Hege Karlsen.

E-post: hans.kringstad@vg.no